

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

مقطع : کارشناسی ارشد

رشته : جغرافیا و دفاع مقدس

گروه: علوم انسانی و اجتماعی

مصوبه هشتصد و شانزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری های مورخ ۹۱/۱۰/۱۰

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس

کمیته تخصصی:

گرایش:

کد رشته:

گروه: علوم انسانی و اجتماعی

رشته: جغرافیا و دفاع مقدس

مقطع: کارشناسی ارشد

شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی، در هشتصد و شانزدهمین جلسه مورخ ۹۱/۱۰/۱۰ خود، برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است:

الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می‌شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه از تاریخ ۹۱/۱۰/۱۰ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم الاجرا است.

ماده ۳: برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رای صادره هشتصد و شانزدهمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۹۱/۱۰/۱۰ درخصوص برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس:

برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس که از طرف گروه: علوم انسانی و اجتماعی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲- این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

حسین نادری منقن
نایب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

باسمه تعالی

فصل اول

کلیات

مشخصات کلی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس

الف) مقدمه:

رشته جغرافیا و دفاع مقدس که زیر مجموعه ای از رشته های علوم جغرافیایی می باشد، از طرف گروه جغرافیای پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس به کمیته محترم برنامه ریزی و آمایش علوم و معارف دفاع مقدس پیشنهاد گردید. در اولین جنگ ها برای انسان مشخص شد که شناخت زمین و جو آن چه اهمیتی دارد، بررسی تاریخ جنگ های منظم و نامنظم اخیر نیز بیانگر آن است که نحوه کاربرد عوامل محیط جغرافیایی در چارچوب استراتژی های نظامی نیز حائز اهمیت بوده و تنها ابزار و تجهیزات و برخورداری از آموزش خوب نمی تواند جواب گوی نیازهای عملیات نظامی در سطحی گسترده باشد. در دوران دفاع مقدس نیز بهره گیری از عوامل و عناصر جغرافیایی در تمامی عملیات ها در دستور کار فرماندهان و طراحان این عملیات ها بوده است.

ب) هدف:

منظور اصلی از ایجاد دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس حصول به اهداف زیر است:

- ۱- آشنا نمودن دانشجویان رشته جغرافیا با اصول، نظریات، مفاهیم و روش های جغرافیا و دفاع مقدس
- ۲- گسترش دانش جغرافیا و دفاع مقدس
- ۳- تربیت افرادی که مفاهیم و اصول نظری، عملی و روش های پژوهش در این علم را فرا گرفته و حداقل مهارت های لازم را برای تحلیل و تدوین جغرافیا و دفاع مقدس و آموزش آن را بدست آورند.
- ۴- افزایش توانایی دانشجویان در:
 - الف- شناخت مبانی و اصول اساسی جغرافیا و دفاع مقدس و ارتباط اصولی استراتژی های نظامی جهان با آن.
 - ب- شناخت و تأثیر محیط جغرافیایی دوران دفاع مقدس به منظور تدوین و اتخاذ استراتژی، تاکتیک های صحیح.
 - ج- آگاهی بر مقدمات و محدودیت ها در ارتباط با مسائل دفاعی
 - د- آگاهی از اندیشه های دفاعی در دوران دفاع مقدس

ج) شرایط ورود:

شرایط ورود به این دوره طبق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهد بود.

د) نظام آموزشی و طول دوره:

طول دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس برابر مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشد.

ه) نظام آموزش و واحدهای درسی:

نظام آموزشی دوره کارشناسی ارشد واحدی است، تعداد واحدهای دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و دفاع مقدس ۳۲ واحد به قرار زیر می باشد.

۱.	دروس جبرانی	۶ واحد
۲.	دروس تخصصی	۱۸ واحد
۳.	دروس اختیاری	۸ واحد
۴.	پایان نامه	۶ واحد

(و) مسافرت های پژوهشی، علمی

مسافرت های پژوهشی و عملیات میدانی برای دروس عملی ضرورت دارد. محل مسافرت و مدت آن به تشخیص گروه آموزشی جغرافیا و دفاع مقدس در مناطق عملیاتی تعیین می شود.

(ز) مواد و ضرایب امتحان ورودی:

مواد و ضرایب امتحان ورودی هر ساله توسط کمیته تخصصی و برنامه ریزی آموزش عالی مشخص می شود.

فصل دوم

جدول دروس

دروس جبرانی

ملاحظات	ساعت			تعداد واحد	نام درس	شناسه درس
	عملی	نظری	جمع			
ویژه دانشجویانی که کارشناسی آنان غیر از علوم جغرافیایی می باشد.	-	۳۲	۳۲	۲	اصول و مبانی جغرافیای طبیعی	۱۰۱
	-	۳۲	۳۲	۲	اصول و مبانی جغرافیای سیاسی	۱۰۲
	-	۳۲	۳۲	۲	اصول و مبانی جغرافیای انسانی	۱۰۳

*دروس جبرانی به تشخیص گروه مربوطه اجراء خواهد شد.

دروس تخصصی

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	شناسه درس
	عملی	نظری	جمع			
	-	۳۲	۳۲	۲	روش تحقیق در جغرافیا و دفاع مقدس	۱۰۴
	-	۳۲	۳۲	۲	متون جغرافیا و دفاع مقدس به زبان خارجی	۱۰۵
	-	۳۲	۳۲	۲	آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس	۱۰۶
	-	۳۲	۳۲	۲	آمار پیشرفته در جغرافیا	۱۰۷
	۳۲	۱۶	۴۸	۲	کاربرد GIS و سنجش از دور در دفاع مقدس	۱۰۸
	-	۳۲	۳۲	۲	هویت و روح ملی و تأثیر آن بر دفاع مقدس	۱۰۹
	-	۳۲	۳۲	۲	آمایش، دفاع و امنیت	۱۱۰
	-	۳۲	۳۲	۲	اصول و مبانی جغرافیای نظامی	۱۱۱
	۳۲	۱۶	۴۸	۲	جغرافیای نظامی ایران (با تأکید بر استان های غرب و جنوب غرب)	۱۱۲

دروس اختیاری

پیش نیاز با زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	شناسه درس
	عملی	نظری	جمع			
	-	۳۲	۳۲	۲	جغرافیای جمعیت در دفاع مقدس	۱۱۳
	-	۳۲	۳۲	۲	جغرافیای اقتصادی و ارتباطات در دفاع مقدس	۱۱۴
	-	۳۲	۳۲	۲	بازتاب های جنگ و آینده پژوهی در دفاع مقدس	۱۱۵
	-	۳۲	۳۲	۲	زمینه های سیاسی و ژئوپلیتیک جنگ تحمیلی عراق علیه ایران	۱۱۶
	-	۳۲	۳۲	۲	هیدرواقایم در عملیات های دفاع مقدس	۱۱۷
	۳۲	۱۶	۴۸	۲	ژئومورفولوژی و پوشش گیاهی در عملیات های دفاع مقدس	۱۱۸
	-	۳۲	۳۲	۲	فرهنگ اسلامی و دفاع مقدس	۱۱۹
	۶۴	-	۶۴	۲	سمینار	۱۲۰

تبصره ۵: تعداد ۸ واحد از دروس فوق انتخاب شود.

پایان نامه

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
واحدهای آموزشی		---		۶	پایان نامه	۱۲۱

فصل سوم

سرفصل دروس

بسمه تعالی

نام درس: اصول و مبانی جغرافیای طبیعی (۱۰۱)	تعداد واحد: ۲ (جبرانی)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیل در رشته مربوطه	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☐	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف: تعلیم و فراگیری اصول کلی جغرافیای طبیعی و فرایندهای مختلف طبیعی مؤثر در اوضاع جغرافیایی

سر فصل

زمین در فضا:

تعریف جغرافیا- مفاهیم- شکل و ابعاد زمین- ماهیت و مشخصات مدارات و نصف النهار و آثار آنها- خورشید و اثرات آن بر سطح زمین- نور و انرژی آفتاب- حرکات زمین- شب و روز و سال و فصول- عوامل ایجاد و آثار آنها در زندگی انسان- زمان و وقت- اختلاف وقت جو زمین:

ترکیب، مشخصات، ابعاد و تقسیمات جو- خواص فیزیکی جو زمین- فشار جو- گرم شدن و سرد شدن سطح زمین و آثار مرتب بر آن- ماهیت و خواص و اندازه گیری گرمای جو- اختلاف خشکی و آب- حرکات جو- توده های هوا- ماهیت و مشخصات گرما- رطوبت و آثار آن- انواع باران- پراکندگی جهانی باران

آبهای کره زمین:

ماهیت و ابعاد و حدود آبها- جزر و مد و آثار آن
آب و هوا:

تعریف آب و هوا- عوامل ایجاد آب و هوا (عرض و ارتفاع جغرافیایی و دوری و نزدیکی دریا) طوفان ها و جبهه ها- مشخصات و ابعاد و آثار آنها- تقسیم بندی آب و هوا و مشخصات انواع آب و هوا- پراکندگی جغرافیایی اقلیم پوسته خارجی زمین:

مواد تشکیل دهنده پوسته زمین- عمل فرسایش بر پوسته زمین- اشکال اصلی پوسته زمین- عوامل فرسایش و انتقال مواد خاکها و عوامل ایجاد آنها:

فرسایش- ماهیت و انواع جریانات و مراحل فرسایش خاکهای جهان (ماهیت و پراکندگی و خواص خاک)- انواع و حدود پراکندگی خاکها پوشش گیاهی زمین:

محیط و شرایط رشد گیاهان و پراکندگی هر یک- پوشش گیاهی طبیعی زمین- جنگل- ساوان- صحرا- توندرا- تعاریف و مشخصات پراکندگی هر یک

تعریف و حدود قلمرو های جغرافیای انسانی:

تعاریف و مفاهیم خاص جغرافیای انسانی

تقسیمات جغرافیای انسانی

مفهوم انسان و محیط در جغرافیا و جغرافیای انسانی

زندگی انسان در محیط های مختلف جغرافیایی

جمعیت و ویژگیهای آن:

رشد تاریخی جمعیت

ویژگی های ساختار جمعیت جهان با توجه به شرایط خاص
پراکندگی جغرافیایی ادیان، زبانها و دیگر مشخصات قومی

شیوه زندگی:

شیوه زندگی کوچ نشینی

شیوه زندگی روستایی

شیوه زندگی شهری

حمل و نقل و ارتباطات

مخابرات و پست

سوخت و انرژی

منابع:

هاگت، پتر (پاییز ۱۳۹۱) جغرافیا ترکیبی نو، ترجمه دکتر گودرزی نژاد، انتشارات سمت، جلد ۱، چاپ یازدهم
میر حیدر، دره (۱۳۸۰) مبانی جغرافیای سیاسی، تهران: سمت.
- بلاک سل، مارتین (۱۳۷۸)، جغرافیای سیاسی، ترجمه محمدرضا حافظ نیا و دیگران، تهران: سمت.

بسمه تعالی

نام درس: اصول و مبانی جغرافیای سیاسی (۱۰۲)	تعداد واحد: ۲ (جبرانی)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف:

آشنا شدن و تسلط بر مبانی و بحث نظری جغرافیای سیاسی

سر فصل

- ۱- ماهیت و قلمرو جغرافیای سیاسی و سیر تکوین تاریخ آن
- ۲- مفاهیم پایه در جغرافیای سیاسی (سرزمین، بوم، مرز، ملت، هویت ملی، ناسیونالیسم، دولت و حکومت اقتدار و حاکمیت، شهروندی و دموکراسی، منافع و امنیت ملی، علت وجودی کشور و....)
- ۳- شاخه ها و گرایشها در جغرافیای سیاسی (مرز، ژئوپولوتیک، دریاها و...)
- ۴- الگوهای مدیریت سیاسی فضای ملی (بسیط، فدرال، ناحیه ای و...)
- ۵- مقیاس های فضایی مدیریت سیاسی فضا (محلی، ناحیه ای، ملی، منطقه ای، جهانی)
- ۶- ساختار فضایی سیاسی کشور (مرزها و انواع آن، تقسیمات داخلی یا کشوری، پایتخت و مرکز سیاسی اداری، شبکه شهری)
- ۷- حکومت و دولت (ساختار، ماموریت و وظایف، چالشهای مدیریتی حکومت ها، توزیع و تمرکز قدرت سیاسی در فضا، روابط با سایر حکومتها و سیاست خارجی)
- ۸- ملت (ساختار، جامعه مدنی، جامعه سیاسی، دموکراسی و حقوق شهروندی، پارلمان)
- ۹- قدرت و سیاست (اقتصاد، گروه های فشار، احزاب، روابط قدرت، لابی گری، نیروهای بین المللی و فرا ملی)
- ۱۰- جغرافیای سیاسی فضای مجازی (مفاهیم قلمرو، هویت، مرز، امنیت، رقابت، منازعه و... در فضای مجازی)
- ۱۱- مسائل جدید در جغرافیای سیاسی (جهانی شدن و حاکمیت، حفره های دولت، مشارکت و شهروندی، سازمانهای غیر حکومتی، مهاجرت ها، بحرانهای منطقه ای منازعات زیست محیطی، منازعات فرهنگی و هویتی، جنسیت گرایی سیاسی، تروریسم و نا امنی، مداخله نظامی و استعمار جدید)

منابع:

- ۱- میر حیدر، دره (۱۳۸۰) مبانی جغرافیای سیاسی، تهران: سمت.
 - ۲- بلاک سل، مارتین (۱۳۷۸)، جغرافیای سیاسی، ترجمه محمدرضا حافظ نیا و دیگران، تهران: سمت.
 - ۳- مویر، ریچارد (۱۳۷۹)، در آمدی نو بر جغرافیای سیاسی، ترجمه دره میر وحید، تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.
 - ۴- مجتهد زاده، پیروز (۱۳۸۱) جغرافیای سیاسی و سیاست جغرافیایی، تهران: سمت.
 - ۵- حافظ نیا، محمد رضا و کاویانی راد، مراد (۱۳۸۳) افق های جدید در جغرافیای سیاسی، تهران: سمت.
 - ۶- جونز مارتین و دیگران (۱۳۸۶) مقدمه ای بر جغرافیای سیاسی، ترجمه زهرا پیشگاهی فرد و رسول اکبری، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
 - ۷- هاگت، پیتر (زمستان ۱۳۹۱) جغرافیا ترکیبی نو، ترجمه دکتر گودرزی نژاد، انتشارات سمت، جلد ۲، چاپ نهم
- 8- GLASNER.MARTIN &FAHRER.CHUCK(2004)POLITICAL GEOGRAPHY.USA;JOH WILEY & SONS
- 8-BLACKSELL.MARK(2006) POLITICAL GEOGRAPHY. LONDON:ROUT LEDGE.
- 9-COX.KEVIN R.(2002)) POLITICAL GEOGRAPHY. LONDON:BLACKWELL PUB.
- 10-DODGE.MARTIN(1999)THE GEOGRAPHIES OF CYBER SPACE.LONDON;UNIVERSITY COLLEGE OF LONDON

بسمه تعالی

نام درس: اصول و مبانی جغرافیای انسانی (۱۰۳)	تعداد واحد: ۲ (جبرانی)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیل در رشته مربوطه	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐
اهداف: تعلیم و فراگیری اصول کلی جغرافیای انسانی در ایران با رویکرد دفاع مقدس			
سر فصل			
تعریف و حدود قلمروهای جغرافیای انسانی و نقش آن در دفاع مقدس:			
تعاریف و مفاهیم خاص جغرافیای انسانی			
تقسیمات جغرافیای انسانی			
مفهوم انسان و محیط در جغرافیا و جغرافیای انسانی			
زندگی انسان در محیط های مختلف جغرافیایی			
جمعیت و ویژگی های آن و نقش آنها در دفاع مقدس:			
رشد تاریخی جمعیت			
ویژگی های ساختار جمعیت در ایران با توجه به شرایط اقلیمی و حضور در جبهه ها			
پراکنندگی جغرافیایی با رویکردهای قومی			
شیوه زندگی:			
شیوه زندگی کوچ نشینی			
شیوه زندگی روستایی			
شیوه زندگی شهری			
منابع:			
هاگت، پیتر (زمستان ۱۳۹۱) جغرافیا ترکیبی نو، ترجمه دکتر گودرزی نژاد، انتشارات سمت، جلد ۲، چاپ نهم			
میر حیدر، دره (۱۳۸۰) مبانی جغرافیای سیاسی، تهران: سمت.			
- بلاک سل، مارتین (۱۳۷۸)، جغرافیای سیاسی، ترجمه محمدرضا حافظ نیا و دیگران، تهران: سمت.			

وضعیت پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نام درس: روش تحقیق در جغرافیا و دفاع مقدس (۱۰۴)
نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☐	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	تعداد ساعت کل: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: متخصص روش تحقیق آشنا به دفاع مقدس

اهداف: آشنایی دانشجویان باشیوه ها و روش های اساسی تحقیق علمی و کاربرد آن در بررسی های جغرافیا و دفاع مقدس

سر فصل

مقدمه موضوع و اصل مطالعاتی دانش جغرافیا:

۱- دیدگاه ها و شیوه های گوناگون تحقیقاتی در جغرافیا

۱-۱- نظریات و دیدگاه های مختلف

۲-۱- انواع شیوه های تبلیغاتی

- تحقیقات مستقل، انواع و مسایل آن

- تحقیقات ترکیبی، انواع و مسایل آن

۲- چگونگی انتخاب مسئله تحقیق در مطالعات جغرافیا و دفاع مقدس

۱-۲- تعیین مسئله، قلمرو بررسی و توجیه ضرورت انجام آن

۲-۲- اهداف تحقیق و نحوه ارائه پیش فرمها

۳-۲- مراحل تحقیق و جداول زمان بندی

۳- منابع اطلاعاتی و روش گردآوری اطلاعات در مطالعات جغرافیا و دفاع مقدس

۱-۳- منابع اطلاعاتی

- نقشه و عکسهای هوایی

- منابع گوناگون آماری

- منابع کتبی و اسنادی

- منابع غیر کتبی و انواع آن

۲-۳- شیوه های گردآوری اطلاعات در مطالعات جغرافیا و دفاع مقدس

- کتابخانه ای

- میدانی

۴- طبقه بندی و تحلیل اطلاعات در مطالعات جغرافیا و دفاع مقدس

۴-۱- طبقه بندی اطلاعات

۴-۲- تحلیل آماری

۴-۳- تحلیل استنتاجی-عقلی

۴-۴- تحلیل با استفاده از مدل سازی

۵-ارائه یافته های تحقیق

۵-۱- استفاده از منابع وماخذ

۵-۲- ارائه نوشتاری اطلاعات

۵-۳- ارائه نمودار اطلاعات

۵-۴- اطلاعات به صورت نقشه

۶- جمع بندی مطالب /تهیه گزارش نویسی

۷- اصول کلی تدوین ونگارش مقاله ،رساله وپروپزال به شیوه علمی

منابع:

۱- حافظ نیا،محمد رضا(۱۳۸۶)مقدمهای بر روش تحقیق در علوم انسانی تهران ،سمت.

۲- بهروز ، فاطمه(۱۳۷۸)فلسفه روش شناسی تحقیق علمی در جغرافیا ،دانشگاه تهران.

۳- خاکی،غلامرضا(۱۳۷۸)روش تحقیق با رویکردی به پایان نامه نویسی ،تهران،مرکز تحقیقات علمی کشور با همکاری کانون فرهنگی انتشارات

درایت. ۴- ساروخانی،باقر(۱۳۷۷)روشهای تحقیق در علوم

اجتماعی،تهران،پژوهشگاه علوم انسانی مطالعات فرهنگی.

5-taylor.bill&others(2006)research methodology. New dehli:prentice-hall of india

بسمه تعالی

وضعیت پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نام درس: متون جغرافیا و دفاع مقدس به زبان خارجی (۱۰۵)
نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐		تعداد ساعت کل: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان نظامی ، متخصص زبان انگلیسی
اهداف: بالا بردن قابلیت‌های علمی دانشجویان در یک زبان خارجی در رابطه با: ۱- قرائت متون ، درک مفاهیم و اصلاحات جغرافیای دفاع مقدس ۲- ترجمه متون تخصصی جغرافیایی به زبان خارجی			
سر فصل از آنجا که دانشجویان این مقطع آشنایی لازم را با اصول اولیه زبان مثل دستور زبان و واژه در زبان انگلیسی در سال های قبل پیدا کرده اند ، در اینجا صرفاً به خواندن متون و درک مفاهیم زبان خارجی بخصوص مفاهیم و اصطلاحات نظامی در خصوص هشت سال دفاع مقدس و سپس کسب مهارت های لازم در زمینه ترجمه ، به ترجمه متون مربوطه می پردازند . ۱- متون این درس به صلاحدید استاد از منابع مختلف استخراج و گزینش می شود. این متون عمدتاً به بررسی وضعیت دفاع و ارتباط آن با عوارض طبیعی در کشورهای دیگر بخصوص کشور عزیز جمهوری اسلامی ایران اختصاص دارد . همانند کتاب جغرافیای نظامی جان ام کالینز.			
منابع: منابع این درس سایت های معتبر اینترنتی و کتب مربوط به این حوزه در زبان انگلیسی و کتاب جغرافیای نظامی جان ام کالینز			

نام درس: آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس (۱۰۶)	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: به عهده استاد متخصص	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☐	سفر علمی ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف: آشنایی دانشجویان با تاریخ و فرایند جنگ تحمیلی عراق علیه ایران (دفاع مقدس)

سر فصل

۱. کلیات: تبیین مفاهیم جنگ و دفاع (ضرورت ارائه درس آشنایی با دفاع مقدس)
۲. آشنایی با جغرافیای نظامی و مناطق مرزی ایران و عراق
۳. بررسی نظری علل وقوع جنگ ها (سوابق تاریخی مناقشات مرزی ایران و عراق تا قرارداد ۱۹۷۵)
۴. بررسی وضعیت محیط امنیتی، منطقه ای و بین المللی ایران در قبل آغاز جنگ تحمیلی و مقایسه آن با عراق
۵. اهداف و علل آغاز جنگ تحمیلی
۶. هجوم سراسری و اشغال مناطقی از جنوب، غرب و شمال غرب ایران
۷. راهبرد امام، مقاومت مردمی و نیروهای مسلح، متوقف کردن متجاوز
۸. راهبرد آزاد سازی مناطق اشغالی (عملیات های ثامن الائمه، طریق القدس، فتح المبین و بیت المقدس)
۹. راهبرد تعقیب و تنبیه متجاوز با هدف خاتمه جنگ و رسیدن به صلح شرافتمندانه (عملیات های خیبر، والفجر ۸ و کربلای ۵)
۱۰. جنایات جنگی رژیم بعثی عراق (جنگ شیمیایی، جنگ شهرها و جنگ نفتکش ها، رفتار با اسرا)
۱۱. رفتار سازمان ملل در جنگ ایران و عراق و فرایند صدور قطعنامه ۵۹۸
۱۲. نقش قدرت های منطقه ای و فرا منطقه ای در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران
۱۳. چگونگی پایان یافتن جنگ (پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران، دفع تجاوز مجدد عراق و منافقین و پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی عراق)
۱۴. عوامل پیروزی ایران در دفاع مقدس و نتایج دست آوردهای دفاع مقدس
۱۵. بازدید از موزه ها و مناطق دفاع مقدس (در صورت امکان)

منابع:

- پیری، شربت‌ی، هادی، مجتبی، (۱۳۹۱)، کتاب آشنایی با دفاع مقدس، انتشارات سمت.
- منصوره لاریجانی، اسماعیل (۱۳۸۷)، کتاب آشنایی با دفاع مقدس، انتشارات خادم الرضا.
- درودیان، محمد (۱۳۷۸). سیری در جنگ ایران و عراق، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.
- رشید، غلامعلی (۱۳۸۷). تجزیه و تحلی هشت سال دفاع مقدس، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی
- سامرایی، وفیق (۱۳۸۸)، ویرانی دروازه شرقی، ترجمه عدنان قارونی، چاپ سوم، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، نشر فخر رازی.

نام درس: آمار پیشرفته در جغرافیا (۱۰۷)	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ✓ ندارد □	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □

اهداف: آشنا ساختن دانشجویان با روش های آماری

سر فصل

فصل اول: مفاهیم اولیه:

۱- اهمیت اطلاعات جغرافیایی ، مفهوم کلمه آمار، علم آمار، مراحل بررسی و تحقیق و کاربرد آمار در جغرافیا، مفاهیم اساسی، اندازه گیری و مقیاس سازی، سر راست کردن داده های پیوسته، مسائل فصل اول

فصل دوم: سازماندهی داده ها:

۱- جدول توزیع فراوانی ، نمودارهای آماری مسائل فصل دوم

فصل سوم: معیارهای تمایل به مرکز

۱- میانگین، میانه، نما، (مد)، مقایسه معیارهای تمایل به مرکز، مسائل فصل سوم

فصل چهارم: معیارهای پراکندگی

۱- دامنه، میانگین انحرافات، واریانس، انحراف معیار، روش کوتاه (تغییر متغیر) برای محاسبه میانگین و واریانس، دادههای استاندارد، ضریب تغییر، چولگی، کشیدگی (برجستگی)، میانگین و واریانس ادغام شده

۱- نمونه گیری و شیوه های آن

۲- رابطه بین متغیرها و پیش بینی پدیده ها

۱- رگرسیون و پیش بینی پدیده ها، همبستگی و علیت

۳- آزمون فرض ها و اصول تصمیم گیری آماری

کار عملی با یکی از نرم افزارهای آماری

منابع:

۱. جباری، ایرج (۱۳۸۵) روش های آماری و علوم محیطی جغرافیایی ، کرمانشاه: انتشارات دانشگاه رازی.

۲. مهدوی مسعود (۱۳۸۳) کار برد آمار در جغرافیا، تهران: نشر قومس.

۳- گندمی، ابوالفضل (۱۳۸۴) آمار و احتمال جغرافیا (انسانی - طبیعی - اقتصادی) تهران: انتشارات دانشگاه امام حسین (ع).

نام درس: کاربرد GIS و سنجش از دور در دفاع مقدس (۱۰۸)	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نوع واحد: نظری/عملی	وضعیت پیش نیاز: مبانی سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)
استاد متخصص برای تدریس: متخصص GIS و سنجش از راه دور	تعداد ساعت کل: ۴۸ تعداد ساعت عملی: ۳۲ تعداد ساعت نظری: ۱۶	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ✓ ندارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه ✓ کارگاه □ سمینار □	

اهداف:

۱. آشنایی، تعریف، تاریخچه، اصول و مبانی.
 ۲. اجزای تشکیل دهنده GIS (سخت افزار، نرم افزار، نیروهای متخصص، مدل های پردازش، اطلاعات و داده ها)
 ۳. ساختار اطلاعات در GIS (وکتور، رستر و اطلاعات توصیفی)
 ۴. آماده سازی و ورود اطلاعات به سیستم (مشاهده انواع فایل ها، اسکن نقشه، رقومی سازی، تبدیل فرمت ورود اطلاعات رقومی به سیستم)
 ۵. تشریح توپولوژی و روش های تولید آن.
 ۶. GIS READY کردن داده های فضایی .
 ۷. مدل های رقومی زمین.
 ۸. پایگاه داده در GIS (Database structure).
 ۹. خصوصیات و قابلیت های GIS (توابع پرسش و پاسخ، مکانیابی، روی هم اندازی نقشه ها، تجزیه و تحلیل فضایی و...)
 ۱۰. بررسی کاربرد های مختلف GIS در مباحث دفاعی و امنیتی (تحلیل فضایی، تحلیل شبکه و...)
 ۱۱. شناخت کلی ماهواره های سنجش از دور (انواع ماهواره، مدار حرکت ماهواره، ارتفاع ماهواره، قوانین کپلر و...)
 ۱۲. شناخت قابلیت ها و محدودیت های بخش های مختلف طیف الکترو مغناطیس
 ۱۳. آشنایی با سکوهای فضایی، هوایی و UAV
 ۱۴. آشنایی با انواع ماهواره ها بویژه ماهواره های نظامی و نظارت دائمی سطح زمین
 ۱۵. آشنایی با انواع اطلاعات نظامی قابل برداشت توسط ماهواره ها (تصاویر ماهواره ای، شناسایی الکترونیکی، تعیین موقت، ثقل سنجی، سیستم های هشدار و...)
- با اصول و مبانی و کاربردهای مختلف سیستم اطلاعات جغرافیایی و ماهواره ها و کاربرد آن در مسائل نظامی

۱۶. شناخت قابلیت ها و محدودیت های سنجنده های هوایی
۱۷. برآورد اطلاعات استراتژیک با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای
۱۸. تشریح نقش استتار، اختفا و فریب در مقابل سنجنده های هوایی و فضایی جهت مقابله با سنجنده های هوایی و فضایی
۱۹. بررسی کاربردهای نظامی تصاویر ماهواره ای و تهدیدات آنها
۲۰. بررسی نقش ماهواره ها در تکمیل چرخه اشراف اطلاعات

منابع:

۱. صادقی نیا، سهامی نوش آبادی- علی، حبیب‌الله (۱۳۷۸) مبانی دور سنجی، انتشارات دانشگاه امام حسین (ع).
۲. خزایی (۱۳۸۸) اصول و مبانی سنجش از دور، انتشارات دانشگاه امام حسین (ع)
۳. فاطمی، رضایی (۱۳۸۵) مبانی سنجش از دور، انتشارات آزاده

نام درس: هویت و روح ملی و تأثیر آن بر دفاع مقدس (۱۰۹)	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف: آشنایی با مفاهیم و رویکرد های هویت ملی و نقش بازخوانی و باز تولید هویت ملی در دفاع مقدس

سر فصل

۱- مفهوم شناسی هویت

- هویت فردی

- هویت جمعی

- بحران هویت

۲- انواع هویت اجتماعی و نقش هویت اجتماعی در دفاع مقدس

- هویت خانوادگی

- هویت ملی

- هویت محلی

- هویت قومی

- هویت مذهبی

- هویت چندگانه: دینی - ملی، قومی - مذهبی، و...

- هویت جهان وطنی

۳- رابطه ها و مولفه های هویت

- خود و هویت

- شخصیت (personality) و هویت

- اجتماعی شدن (socialization) و هویت

- علقه گروهی

- نوع روابط بین گروهی (socialization) و هویت

- علقه گروهی

- نوع روابط بین گروهی (اشتراکات حداقلی / حداکثری)

- تجربه های مشترک هویت ساز (علم، ایدئولوژی، جنگ، انقلاب و...)

۴- رویکردهای نسبت به هویت

- نظریه های روانشناختی و روان شناسی اجتماعی (شناخت اجتماعی social cognition) هویت اجتماعی و...
- نظریه های جامعه شناختی (دیدگاه های ساختی، تعاملگرایان ساختی، تعاملگرایان فرایندی، نظریه هویت و...)
- دیدگاه های دیگر (جهان وطنی، ناسیونالیستی، قومی، تاریخی، ادبیاتی، مذهبی)

۵- مبانی هویت ایرانیان

- عناصر هویت مذهبی ایرانیان (اسلام و فرهنگ تشیع، بزرگان دینی شاعر دینی و...)
- عناصر هویت ملی ایرانیان (زبان فارسی، اسطوره های حماسی ایران باستان، هنر، علم)
- عناصر هویت جغرافیایی ایرانیان (دفاع از سرزمین وطنی، خلیج فارس، دماوند و...)
- آسیب شناسی هویت یابی ایرانی - اسلامی

۶- بازخوانی و باز تولید هویت ملی در دفاع مقدس

- بازخوانی عناصر مذهبی در دفاع مقدس
- بازخوانی عناصر ملی در دفاع مقدس
- مهمترین عناصر هویتی دفاع مقدس
- هویت یابی دفاع مقدس و آینده

منابع:

- نجفی موسی (۱۳۸۱) هویت ملی ایرانیان و انقلاب اسلامی، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور، نشر زمان نو
- ستاری جلال (۱۳۸۷) هویت ملی و هویت فرهنگی، نشر مرکز
- احمدی، حمید (۱۳۸۳) نیازهای هویت ملی ایران، پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی

بسمه تعالی

وضعیت پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نام درس: آمایش، دفاع و امنیت (۱۱۰)
☐ ندارد ✓ ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سفر علمی	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ✓	تعداد ساعت: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان، جغرافیای انسانی و نظامی (شاخه برنامه ریزی و آمایش)

اهداف: آشنایی فراگیران با نقش ملاحظات دفاعی و آمایشی در امنیت سرزمین

سر فصل

- ۱- تعاریف و مفاهیم
- آمایش
- دفاع (نظامی و غیر نظامی)
- ژئوپولیتیک، امنیت ملی، امنیت عملیاتی، آمادگی، اصول جنگ
- ۲- اهداف و مقاصد آمایش سرزمین
- ۳- برنامه ریزی آمایش سرزمین
- ۴- فرایند برنامه ریزی آمایش سرزمین
- ۵- آمایش دفاعی سرزمین
- ملاحظات دفاعی و نظامی
- اندیشه های دفاعی و آمایش
- اصول دفاعی و آمایش
- استراتژی های نظامی و آمایش
- ۶- تئوری ها و مدل های آمایش سرزمین
- مدل های برآورد استراتژیک آمایش دفاعی سرزمین
- ۷- امنیت و آمایش
- ۱ - ۸- آمایش دفاعی جمهوری اسلامی ایران در دفاع مقدس

منابع:

- موحدنیا (۱۳۸۵)، مفاهیم نظری دفاع غیر عامل، انتشارات سپاه.
- کاوه جلیلی، حسینی، علیرضا، حسین (۱۳۸۹)، جنگ شناسی، مفاهیم و نظریه ها، تهران، انتشارات دانشگاه جامع امام حسین

بسمه تعالی

نام درس: اصول و مبانی جغرافیای نظامی (۱۱۱)	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان نظامی	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف: آشنا نمودن دانشجویان با اصول و مبانی جغرافیای نظامی، مفاهیم و تاریخچه آن و چگونگی کاربرد ویژه گیهای جغرافیایی در مسائل نظامی و هشت سال دفاع مقدس

سر فصل

۱. مفاهیم و جایگاه جغرافیای نظامی
۲. گذشته تاریخی جغرافیای نظامی
۳. تاریخ و تحول جنگها در ارتباط با عوامل محیط جغرافیایی
۴. عوارض زمین و تاکتیک ها
۵. کاربرد جغرافیا در فعالیت های نظامی
۶. مقایسه سطوح مطالعات در جغرافیا و فعالیتهای نظامی در دفاع مقدس
۷. عوامل جغرافیایی و کاربرد آنها در عملیتهای نظامی در دفاع مقدس
۸. جغرافیا و جنگ
۹. انواع جنگ، محدود نامحدود و مشخصات جغرافیائی هر یک
۱۰. سیر تحول تاکتیک های نظامی در ارتباط با پیشرفت تکنولوژی و نقش عوامل جغرافیایی در پیدایش جنگ ها و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران
۱۱. تکنولوژی نظامی و جغرافیایی قدرت در دفاع مقدس

منابع:

۱. صفوی، سید یحیی (۱۳۸۴) اصول و مبانی جغرافیای نظامی، تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.
۲. کالینز، جان. ام (۱۳۸۴) جغرافیای نظامی، ترجمه محمدرضا اهنی و بهرام محسنی، تهران: انتشارات دانشگاه امام حسین (ع)

بسمه تعالی

نام درس: جغرافیای نظامی ایران (با تأکید بر استان های غرب و جنوب غرب) (۱۱۲)	تعداد واحد: ۲ (تخصصی)	نوع واحد: نظری/عملی	وضعیت پیش نیاز: مبانی جغرافیای نظامی
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان نظامی	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف: آشنایی دانشجو با تعاریف و کاربرد جغرافیا نظامی و نحوه بکارگیری آن در برنامه ریزی مسائل نظامی در مناطق غرب و جنوب غرب

کشور

سر فصل

الف- سر فصل های نظری:

۱. کلیات، تعاریف و کاربرد جغرافیای نظامی

۲. اهمیت و لزوم مطالعه و بررسی جغرافیای نظامی

۳. بررسیهای نظامی و دفاعی

الف: نقش موقعیت و شکل زمین در عملیات نظامی

ب: نقش عوامل طبیعی در عملیات نظامی

ج: نقش عوامل انسانی و فرهنگی در عملیات نظامی در دفاع مقدس

۴. اوضاع کلی جغرافیایی منطقه شمال غرب کشور (آذر بایجان غربی) و محورهای مهم نفوذی در ارتباط منطقه ای و ارزش نظامی این

بخش از کشور

۵. اوضاع کلی منطقه کردستان و کرمانشاه و محورهای مهم نواحی نفوذی در ارتباط منطقه ای و ارزش نظامی این بخش از کشور

۶. اوضاع کلی منطقه لرستان و ایلام (مناطق جغرافیای پشتکوه لرستان) و محورهای مهم نفوذی در ارتباط منطقه و ارزش نظامی این بخش

کشور

۷. اوضاع کلی منطقه خوزستان، خورها، هورها، در چارچوب مطالعات و محورها مهم نفوذی در ارتباط منطقه و ارزش نظامی این بخش از

کشور

منابع:

- صفوی، سید یحیی (۱۳۸۴) اصول و مبانی جغرافیای نظامی، تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.

- صفوی، سید یحیی (۱۳۸۴)، مقدمه‌ای بر جغرافیای نظامی ایران (شمال غرب و غرب کشور)، انتشارات دانشگاه امام حسین

(ع)، جلد اول.

بسمه تعالی

وضعیت پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ (اختیاری)	نام درس: جغرافیای جمعیت در دفاع مقدس (۱۱۳)
نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	تعداد ساعت کل: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: متخصص جغرافیای جمعیت و آشنا به دفاع مقدس

اهداف: آشنایی دانشجویان با ویژگی های جمعیت ایران با توجه به دفاع مقدس

تعاریف:

- ۱- معنا، مفهوم، تعریف و حدود قلمرو جغرافیای جمعیت
- ۲- پیشینه تاریخی و گذشته نگری جمعیت ایران
- ۳- تعداد جمعیت ایران و نقش آن در دفاع مقدس
- ۴- نحوه توزیع فضایی- مکانی جمعیت کشور و تأثیر آن در دفاع مقدس
- ۵- ترکیب جنسی و سنی جمعیت ایران و نقش آن در دفاع مقدس
- ۶- وضعیت سواد و آموزش در ایران و نقش آن در دفاع مقدس
- ۷- ترکیب جمعیت فعال و نیروی انسانی در ایران
- ۸- دفاع مقدس و نقش آن در مهاجرت و تحرک مکانی جمعیت کشور
- ۹- دفاع مقدس و تأثیر آن بر رشد جمعیت
- ۱۰- پیش بینی جمعیت کشور با توجه به تأثیر دفاع مقدس

منابع:

- ۱- مهدوی، مسعود (۱۳۷۳) اصول و مبانی جغرافیای جمعیت، تهران، قومس
 - ۲- جوان، جعفر (۱۳۶۷) جمعیت ایران و بستر جغرافیایی آن مشهد، دانشگاه فردوسی مشهد
- 3-plane.david&pogerson.piter(1994)geographical analysis of population.new.yorkjohn wiley &sosns.

وضعیت پیش نیاز: ندارد	نوع واحد: نظری	تعداد واحد: ۲ (اختیاری)	نام درس: جغرافیای اقتصادی و ارتباطات در دفاع مقدس (۱۱۴)
نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐		تعداد ساعت کل: ۳۲	استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان جغرافیای انسانی و نظامی
اهداف: شناخت قانونمندی های حاکم بر پدیده های فضایی و مکانی به منظور راهنمایی انسان برای استفاده بهتر از آنها در دفاع مقدس			
سر فصل ۱- تعاریف و مفاهیم - جغرافیا، اقتصاد، جغرافیای اقتصادی، فضا، مکان، سرزمین، دفاع مقدس ۲- ویژگی های طبیعی سرزمین در دفاع مقدس - ویژگی های زمین، موقعیت (ریاضی، نسبی)، مرفولوژی زمین، آب و هوا، درجه حرارت، تأثیر ارتفاع، رودخانه ها، جریانات دریایی، اثر نور در سطح زمین ۳- ویژگی های جمعیت سرزمین در دفاع مقدس - توزیع و پراکنش جمعیت، ترکیب سنی و جنسی جمعیت، فرهنگ و آداب و رسوم، باورها، ارزش ها، تراکم ۴- اقتصاد کشاورزی سرزمین و دفاع مقدس - توان محیطی و تولیدات کشاورزی - جنگل، مرتع، دشت، بیابان، جلگه - مالکیت اراضی و دفاع - بازار محصولات کشاورزی - راه و حمل و نقل در کشاورزی - تولیدات کشاورزی و پشتوانه ارزی - تولیدات کشاورزی، صادرات و درآمد ۵- جغرافیای صنعت و دفاع مقدس - توزیع و پراکنش - تولید، مصرف، صادرات - نفت و گاز و معادن			

- ۶- شبکه حمل و نقل و دفاع مقدس
- انواع راه ها، کاربرد، موانع و مشکلات
- حمل و نقل و ارتباط بین قاره ای
- ارتباط تلفنی
- ساختار فضایی شبکه حمل و نقل
- راههای آبی و دفاع مقدس
- ۷- خدمات سرزمین و دفاع مقدس
- انواع خدمات
- درآمد ، توزیع و پراکنش

منابع:

- مطیعی لنگرودی حسن (۱۳۹۰) جغرافیای اقتصادی ایران (کشاورزی، صنعت، خدمات)، نشر جهاد دانشگاهی مشهد.
- صفوی، سید یحیی (۱۳۸۷)، مقدمه ای بر جغرافیای نظامی ایران، جلد سوم چاپ دوم، تهران، انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.
- ترابی یوسف (۱۳۷۹)، بررسی روابط اقتصادی ایران و ایالات متحده امریکا، تهران.

نام درس: بازتاب های جنگ و آینده پژوهی در دفاع مقدس (۱۱۵)	تعداد واحد: ۲ (اختیاری)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیل در رشته مربوطه	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

هدف:

بسترسازی برای دستیابی به توانمندی های لازم در جنگ آینده و مقابله مؤثر با تجاوز نظامی با بهره برداری از تجارب دفاع مقدس
آشنایی دانشجویان با مفاهیم دفاع مقدس با جنگهای

- ۱) بررسی جنگ آینده (نظری)
- ۲) ویژگی های جنگ آینده احتمالی علیه جمهوری اسلامی
- ۳) راه ها و روش های مواجهه با اشکال جنگ آینده
- ۴) لحاظ کردن روش ها و تجربیات دفاع مقدس و راه و روش های مقابله

سرفصل

چستی درس جنگ، آینده پژوهی و دفاع مقدس

آینده پژوهی

- تعاریف و مفاهیم
- اهداف و اصول
- سطوح و روش
- دفاع مقدس

- علل و عوامل مؤثر بر تجاوز عراق
- دلایل طولانی شدن جنگ
- چگونگی پایان آن
- سیاست خارجی ایران و محیط بین المللی
- توان تسلیحاتی و تجهیزاتی ایران
- تحول راهبرد ایران در جنگ تحمیلی
- جنگ آینده
- آینده پژوهی و تهدیدان نظامی
- ویژگی های جنگ آینده
- راه های مقابله بر پایه الگوی دفاع مقدس
- فن آوری و الگوی تسلیحاتی جنگ آینده

منابع:

- ۱- اچ رابرت ، اسکیلز (۱۳۸۴) جنگ آینده، دوره عالی جنگ، دانشگاه امام حسین (ع).
- ۲- ایزدی، پیروز (۱۳۸۰) استراتژی آمریکا برای قرن جدید، دافوس، معاونت پژوهش.
- ۳- کردزمن، آنتونی (۲۰۰۹) درسهایی از جنگ ۳۳ روزه لبنان، مؤسسه اندیشه‌سازان نور.
- ۴- درودیان، محمد (۱۳۸۴) اجتناب‌ناپذیری جنگ تحمیلی، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
- ۵- اردستانی، حسین (۱۳۸۹) تنبیه متجاوز، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
- ۶- درودیان، محمد (۱۳۸۰) پایان جنگ، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس چاپ دوم.
- ۷- متقی، ابراهیم (۱۳۹۱) نظام دوقطبی و جنگ ایران و عراق، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
- ۸- پایگاه اینترنتی آینده‌پژوهی
- ۹- دانشنامه آینده‌پژوهی، ۱۳۸۹
- ۱۰- الفبای آینده‌پژوهی

بسمه تعالی

نام درس: زمینه های سیاسی و ژئوپلیتیک جنگ تحمیلی عراق علیه ایران (۱۱۶)	تعداد واحد: ۲ (اختیاری)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان سیاسی	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف: آشنایی با زمینه های سیاسی و تحلیلی ژئوپلیتیک جنگ تحمیلی عراق علیه ایران

سر فصل

- ۱- پیش زمینه های تاریخی و درگیری های مرزی عراق با ایران.
- در گیری های ایران و عثمانی و قراردادهای مرزی مربوطه.
- روابط ایران و دولت پادشاهی عراق و قرارداد ۱۳۱۶ ه.ش / ۴ ژوئیه ۱۹۳۷.
- روابط ایران با جمهوری عراق و تشدید اختلافات و قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر.
- ۲- بررسی جایگاه ایران و عراق در استراتژی های محلی و منطقه ای.
- ۳- بررسی جایگاه ایران و عراق در استراتژی های جهانی .
- ۴- بررسی جایگاه ایران و عراق در استراتژی های نظامی آمریکا.
- ۵- وضعیت نظام بین الملل در آستانه جنگ تحمیلی.
- ۶- بررسی وضعیت داخلی جمهوری اسلامی ایران در آستانه جنگ تحمیلی .
- ۷- بررسی وضعیت داخلی عراق در آستانه جنگ تحمیلی.
- ۸- تمهیدات سیاسی و نظامی عراق برای آغاز جنگ تحمیلی.
- ۹- اهداف سیاسی و ژئوپلیتیکی و انگیزه های عراق از حمله به جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۰- مواضع قدرتهای بزرگ در برابر اقدام عراق
- ۱۱- نتایج و دستاوردهای سیاسی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران

منابع :

- ۱- مشایخ فریدونی، (۱۳۶۹) مسائل مرزی ایران و عراق و تاثیر آن در مناسبات دو کشور، تالیف دکتر آذرمیدخت.
- ۲- ، عزت الله عزتی (۱۳۸۱) تحلیلی بر ژئوپلیتیک ایران و عراق ، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی و بین الملل امور خارجه.
- ۳- حسین اردستانی (۱۳۷۸) جنگ عراق و ایران رویارویی استراتژی ها تالیف ، دوره عالی جنگ دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

نام درس: هیدرو اقلیم در عملیتهای دفاع مقدس (۱۱۷)	تعداد واحد: ۲ (اختیاری)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف: آشنا نمودن دانشجویان با روابط متقابل بین هیدرولوژی و اقلیم با پدیده های محیط جغرافیایی مناطق عملیاتی و تاثیر آن دو بر فعالیت های نیروهای نظامی عملیتهای دفاع مقدس

سر فصل:

- ۱- عوامل اقلیمی تاثیر گذار بر عملیات های دفاع مقدس
- الف- عوامل بیرونی تاثیر گذار بر عملیات های دفاع مقدس
- ب- عوامل محلی تاثیر گذار بر عملیات های دفاع مقدس
- ۲- اقلیم مناطق عملیاتی دفاع مقدس (زیست اقلیم و اثرات آن بر ارگانسیم نیروهای نظامی)
- الف- اقلیم مناطق جنوب و جنوب غرب کشور
- ب- اقلیم مناطق غرب کشور
- ۳- دمای مناطق عملیاتی و تاثیر آن بر فعالیت نیروهای نظامی جنوب و غرب
- ۴- رطوبت مناطق عملیاتی و تاثیر آن بر فعالیت نیروهای نظامی جنوب و غرب
- ۵- بارش مناطق عملیاتی و تاثیر آن بر فعالیت نیروهای نظامی جنوب و غرب
- ۶- فشار مناطق عملیاتی و تاثیر آن بر فعالیت نیروهای نظامی جنوب و غرب
- ۷- باد مناطق عملیاتی و تاثیر آن بر فعالیت نیروهای نظامی جنوب و غرب
- ۸- حوضه های آبریز تاثیر گذار بر عملیات های دفاع مقدس
- ۹- جریان های سطحی مناطق عملیاتی دفاع مقدس
- ۱۰- شناخت بیان آب مناطق عملیاتی و حوضه های آبریز آنها
- ۱۱- تاثیر هیدرولوژی بر تعیین محل پادگانها، معابر و صول، پل ها و ...

منابع:

۱. علیجانی، بهلول (۱۳۸۶) آب و هوای ایران، تهران، انتشارات، دانشگاه پیام نور
۲. علیزاده، امین (۱۳۸۳) هیدرولوژی کاربردی، مشهد انتشارات آستان قدس
۳. فصلنامه جغرافیای نظامی امنیتی، مرکز مطالعات جغرافیای نظامی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۳
۴. فصلنامه علوم نظامی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، دانشکده افسری اصفهان، سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰

بسمه تعالی

نام درس : ژئومورفولوژی و پوشش گیاهی در عملیات های دفاع مقدس (۱۱۸)	تعداد واحد: (اختیاری)	واحد: ۲	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد ساعت کل: ۴۸	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ✓ ندارد □		
	تعداد ساعت عملی: ۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □		
	تعداد ساعت نظری: ۱۶			

اهداف: شناخت اشکال مختلف سطح زمین در سرزمین ایران و همین طور فرایندهای سهیم و دخیل در تشکیل و تکوین آن اشکال در واپسین تحلیل، مدنظر قراردادن فرم ها و فرآیندها در هر گونه بهروری از زمین

سر فصل

بخش اول:

- ۱- فرآیندهای ساختمانی و دینامیک درونی
- ۲- موقعیت فلات ایران
- ۳- خطوط اساسی و ویژگی ها طبیعی و ژئومورفولوژیکی نواحی غرب و جنوب غرب ایران
- ۴- تحولات تکنوتیکی سرزمین ایران و تأثیرات آن بر ژئومورفولوژیکی کنونی غرب و جنوب غرب ایران
- ۵- واحدهای زمین شناسی و ساختمانی غرب و جنوب غرب ایران
- ۶- گسل های مهم ایران
- ۷- رخدادهای زمین شناسی ایران در دوران زمین شناسی و اثرات آن ها در ژئومورفولوژیکی ایران با تأکید بر نواحی غرب

بخش دوم:

- ۱- فرآیندهای اقلیمی و دینامیکی بیرونی
- ۲- تحولات اقلیمی کواترنر و شواهد ژئومورفولوژیکی آن ها در نواحی غرب و جنوب غرب ایران
- ۳- آثار یخچالی کواترنر در ایران
- ۴- دریاچه های پلویال در نواحی مرکزی غرب و جنوب غرب ایران
- ۵- بادگانه های رودخانه ای در ایران با تأکید بر نواحی غرب و جنوب غرب ایران
- ۶- نهشته های نسبی در نواحی غرب و جنوب غرب و اثرات آن بر ریزگردها
- ۷- مناطق مورفوکلیماتیک کنونی در ایران
- ۸- ژئومورفولوژیکی ساحل، آنژوپوژنولوژی

بخش سوم: پوشش گیاهی

- ۱- فرآیندهای اقلیمی و پوشش گیاهی منطقه
- ۲- پراکندگی پوشش گیاهی و فرم های مورفیک منطقه
- ۳- پوشش گیاهی و تأثیر آن در مسائل دفاعی

منابع:

- علائی طالقانی، (۱۳۸۴) ژئومورفولوژی ایران، انتشارات دانشگاه رازی.
- نگارش، حسین (۱۳۷۹) ژئومورفولوژی ایران، انتشارات دانشگاه سیستان و بلوچستان.
- مقیمی، ابراهیم (۱۳۸۸) ژئومورفولوژی شهری، انتشارات دانشگاه تهران.

بسمه تعالی

نام درس: فرهنگ اسلامی و دفاع مقدس (۱۱۹)	تعداد واحد: ۲ (اختیاری)	نوع واحد: نظری	وضعیت پیش نیاز: ندارد
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد ساعت کل: ۳۲	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐

اهداف: آشنایی دانشجویان با علوم و معارف اسلامی و چگونگی کاربرد آن فرهنگ در هشت سال دفاع مقدس

سر فصل

- ۱- ضرورت و تعریف دفاع در فرهنگ اسلامی
- ۲- موضوع دفاع در عرصه های مختلف
- ۳- دفاع در آموزه های دینی (قرآن و روایت)
- ۴- رابطه دفاع، جنگ، جهاد و صلح
- ۵- احکام دفاعی در حوزه ی مواجهه با دشمن از دیدگاه اسلام
- ۶- ویژگی های اخلاق مدافعین از دیدگاه اسلام
- ۷- کاستی ها و بایسته های دفاع مقدس در آموزه های دینی

منابع:

- ۱- تقی زاده اکبری، علی (پاییز ۸۳)- جهاد در آینه ی قرآن - نشر زمزم - چاپ اول.
- ۲- شمس الدین، محمد مهدی (۱۳۶۴) جنگ و صلح از دیدگاه امام علی (ع) - نشر بنیاد نهج البلاغه.
- ۳- امینی، محمد (۱۳۷۳) اسلام و صلح - نشر دارالسرآ.
- ۴- پژوهشکده تحقیقات اسلامی (۱۳۸۹) اصول جنگ (با نگاهی بر جنگ های صدر اسلام).
- ۵- خدوری، مجید (۱۳۸۸) جنگ و صلح در قانون اساسی - نشر اطلاعات .
- ۶- جوادی آملی، عبدالله (۱۳۸۳)، حماسه و عرفان - نشر اسرا.
- ۷- بهداروند، محمد مهدی (۱۳۹۱) اندیشه دفاعی امام خمینی (ره) - نشر ولای منتظر.

